

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет педагогіки, психології та мистецтв
Кафедри педагогіки спеціальної та соціальної освіти

**НАВЧАЛЬНА ПРОПЕДЕВТИЧНА ПРАКТИКА
З ПСИХОЛОГІЇ**

СИЛАБУС

2020 – 2021 навчальний рік

Силабус, як персоніфікована програма для навчання студентів, розроблений відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального та робочого навчального планів, з урахуванням логічної моделі викладання дисципліни «Психологія».

Силабус розглянутий на засіданні кафедри філософії, політології та психології.

Протокол №1 від «28» серпня 2020 року
Завідувач кафедри _____

Розробник: Уличний Ігор Любомирович

1. Ел. адреса: UlychIL@gmail.com

Графік консультацій: четверг, 14.00-15.20, ауд.33 а

2. Опис навчальної дисципліни: Пропедевтична практика

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Спеціальність	014 Середня освіта. 0.14.15 Природничі науки
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Форма навчання	денна
Курс	II
Семестр	III
Тип дисципліни	нормативна
Кількість кредитів	1,5
Блоків (модулів)	1
Загальна кількість годин	45
Тижневих годин для денної форми навчання	
Лекції	
Практичні, семінарські	
Лабораторні	-
Самостійна робота	45 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	реферат
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами	філософія, педагогіка, психологія

3-4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою пропедевтичної практики з психології є сприяння поглибленому ознайомленню із професійною діяльністю вчителя на основі засвоєних студентом теоретичних знань та сформованих умінь і навичок з вікової, педагогічної та соціальної психології.

Основні завдання практики:

- поглиблення і розширення набутих студентами теоретичних знань з психології, застосування їх у розв'язанні конкретних педагогічних завдань під час практики;
- оволодіння практичними вміннями спостерігати педагогічні явища, аналізувати їх, робити висновки щодо впливу характеру педагогічної взаємодії на різні аспекти освітнього процесу;
- розвиток стійкого інтересу до професії вчителя, потреби в самоосвіті.

В процесі проходження педагогічної практики у студентів мають бути сформовані наступні компетентності:

Інтегральна компетентність- здатність розв'язувати професійні проблеми та спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх, географічних та філологічних наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в основній (базовій) середній школі; застосовувати інноваційні технології в роботі, критично та творчо мислити.

загальні:

Системні компетентності:

ЗК2 – здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей, зрозумілого і недвозначного донесення власних висновків, а також знань і пояснень, що їх обґрунтовують, до осіб, які навчаються.

ЗК3 – здатність до провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності.

ЗК4 – здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями, набувати соціальні навички (soft skills), спеціалізовані концептуальні знання в процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, усвідомлення можливості навчання впродовж життя.

ЗК5 – здатність застосовувати набуті знання на практиці, критично сприймати інформацію, виявляти, ставити та вирішувати проблеми, генерувати нові ідеї (креативність), приймати обґрунтовані рішення, адаптуватися та діяти в новій ситуації.

Інструментальні компетентності:

ЗК8 – здатність до прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

Міжособистісні компетентності:

ЗК11 – навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати автономно та в команді.

ЗК12 – здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів), дотримуватися гендерної рівності, позитивно ставитися до представників інших культур, застосовувати соціальні навички (soft skills).

спеціальні (фахові, предметні):

ФК4 – володіння методикою географічних та педагогічних досліджень, здатність виконувати польові дослідження природних і суспільних об'єктів та процесів, педагогічні дослідження, інтерпретувати отримані результати досліджень, застосовувати їх у професійній діяльності.

ФК5 – здатність до виконання функціональних обов’язків вчителя географії та класного керівника, педагогічного мислення, осмислення та аналізу педагогічної дійсності, застосування творчого підходу, моделювання та розв’язування педагогічних ситуацій, планування навчально-виховної роботи з дітьми, педагогами та батьками, застосування індивідуального підходу, розвитку творчих здібностей, активізації пізнавальної діяльності, дотримання педагогічного такту.

ФК6 – здатність вивчати психологічні особливості засвоєння учнями навчальної інформації з метою діагностики, прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу у середній школі, результатів конкретних педагогічних впливів, створювати сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, управляти учнівським колективом, комунікувати зі спільнотами, організувати комунікацію учнів, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей.

ФК7 – здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв’язків географії відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» в основній (базовій) середній школі.

ФК8 – здатність планувати та конструювати процес навчання географії в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, з врахуванням гігієнічних вимог, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів із застосуванням сучасних методик і освітніх технологій, у тому числі й інформаційних; здатність реалізовувати красноразумний підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

ФКДС1 - Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської мови, теорії та історії світової літератури в практиці навчання у базовій загальноосвітній школі.

ФКДС2 - Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання англійської мови та літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду, доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з англійської мови та літератури.

ФКДС4 - Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв’язних монологічних і діалогічних текстів в усній та письмовій формах державною мовою, англійською мовою, володіти методикою розвитку зв’язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

Програмні результати навчання:

Знання і розуміння

Студент:

ПРН4 – *знає* психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів, сучасні теоретичні та прикладні основи методики навчання географії в загальноосвітній школі, вимоги безпеки життєдіяльності й охорони праці в загальноосвітньому навчальному закладі;

Уміння

Студент:

ПРН11 – *виконує* польові дослідження природних і суспільних об’єктів та процесів, педагогічні дослідження, *інтерпретує* отримані результати досліджень, *застосовує* їх у професійній діяльності;

ПРН12 – *застосовує* набуті географічні та психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики й освітні технології, в тому числі й інформаційні, для формування в учнів загальних і предметних компетентностей, здійснення міжпредметних

зв'язків та формування основ цілісної природничо-наукової картини світу, відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» основної (базової) середньої школи;

ПРН13 – виконує функціональні обов'язки вчителя географії та класного керівника, педагогічно мислить, аналізує педагогічну дійсність, застосовує творчий підхід до педагогічної діяльності, моделює та розв'язує педагогічні ситуації, планує навчально-виховну роботу з дітьми, педагогами та батьками, застосовує індивідуальний підхід, дотримується педагогічного такту.

ПРН14 – застосовує методики психодіагностики у школі з метою здійснення диференційного навчання і оптимізації навчально-виховного процесу, прогнозує розвиток та виховання особистості дитини, результати конкретних педагогічних впливів, створює сприятливий позитивний емоційний клімат на уроці, управляє учнівським колективом, здатен до комунікації зі спільнотами;

ПРН16 – планує та конструює процес навчання географії в школі відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці, з урахуванням гігієнічних вимог, основних дидактичних принципів, вікових та індивідуальних особливостей учнів із застосуванням сучасних методик і освітніх технологій, у тому числі й інформаційних; реалізує краєзнавчий підхід на уроках географії, у позакласній та позашкільній діяльності.

Комунікація

Студент:

ПРН17 – організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях), визначає оптимальні шляхи організації учнівського колективу в різних видах діяльності;

ПРН18 – розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу, співробітництва та гендерної рівності.

Автономія і відповідальність

Студент:

ПРН19 – самостійно організовує процес навчання, забезпечує рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціокультурних та економічних особливостей, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, підготовки їх до свідомого вибору життєвого шляху

ПРНДС6 - Знає, розуміє і демонструє здатність реалізувати теоретичні й методичні засади навчання англійської мови та літератури в базовій середній школі.

1. Зміст навчальної пропедевтичної практики з психології

Зміст завдання полягає у вивченні методом спостереження психологічних особливостей педагогічної взаємодії учнів та вчителів в умовах освітнього процесу, а саме:

- 1) спостереження за організацією уваги учнів на уроці;
- 2) спостереження за словесними впливами учителя на уроці;
- 3) спостереження за характером педагогічної взаємодії вчителя і учнів.

В процесі реалізації завдання студенти мають по-перше, опанувати практичне застосування методу спостереження, а саме:

- навчитися об'єктивно та неупереджено фіксувати психологічні поведінкові вияви як учителя, так і учнів на уроці;
- аналізувати виявлені шляхом спостереження факти, робити висновки про ефективність педагогічної діяльності вчителя та оптимальність учбових дій школярів в умовах уроку.

По-друге, студенти мають більш глибоко вивчити зміст поняття «педагогічна взаємодія» та отримати практичні навички виявлення психологічних особливостей педагогічної взаємодії вчителя і учнів, а саме:

- 1) розрізнити різні моделі педагогічної взаємодії (навчально-дисциплінарну, особистісно-орієнтовану та ліберально-потуральну);
- 2) розрізнити різні аспекти взаємодії вчителя з учнями (прийоми організації уваги, словесні впливи тощо),
- 3) визначати, як співвідносяться застосування вчителем певних прийомів/словесних впливів та пізнавальна активність/пасивність учнів на уроці.

Матеріалом для спостереження в умовах дистанційного-карантинного навчання виступають відеозаписи, які презентують уроки в закладах загальної середньої освіти. Для студентів різних спеціальностей використовуються відео уроків відповідно до їх професійного спрямування.

Етапи виконання завдання з психології

День практики	Зміст роботи
1. день	<ol style="list-style-type: none"> 2. . Ознайомлення із змістом завдань практики, з порядком роботи з відео уроками, з вимогами до ведення документації. 3. Ознайомлення з теоретичними матеріалами для підготовки до практики. Підготовка до проходження тестового контролю з теоретичних питань. 4. Підготовка до виконання першого завдання практики: «Спостереження за організацією уваги на уроці». Ознайомлення із змістом завдання, с х е м о ю

	спостереження, підготовка карти спостереження (роздрукувати).
2 день	<ol style="list-style-type: none"> 1. Проходження тестового контролю. 2. Виконання завдання «Спостереження за організацією уваги на уроці»: <ul style="list-style-type: none"> – Перегляд відео уроку і заповнення картиспостережень. – Аналіз фактів спостереження. 3. Підготовка до виконання другого завдання практики: «Спостереження за словесними впливами учителя на уроці»: ознайомлення із схемою спостереження, підготовка картиспостереження.
3 день	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз помилок тестового контролю. 2. Обговорення результатів виконання першого завдання практики в групі (разом з керівником практики). 3. Виконання завдання «Спостереження за словесними впливами учителя на уроці»: <ul style="list-style-type: none"> – Перегляд відео уроку і заповнення карти спостережень. – Аналіз фактів спостереження. 4. Підготовка до виконання третього завдання практики: «Спостереження за характером педагогічної взаємодії вчителя і учнів», ознайомлення із схемою спостереження, підготовка карти спостереження.
4 день	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обговорення результатів виконання другого завдання практики в групі (разом з керівником практики). 2. Виконання завдання «Спостереження за характером педагогічної взаємодії вчителя і учнів»: <ul style="list-style-type: none"> – Перегляд відео уроку і заповнення карти спостережень. – Аналіз фактів спостереження.
5 день	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обговорення результатів виконання третього завдання практики в групі (разом з керівником практики). 2. Підведення підсумків проведеної роботи: Аналіз студентами власної діяльності: чого вдалось навчитись за час практики, які відкриття вдалось зробити, як змінилось / не змінилось ставлення до майбутньої професії вчителя? 3. Підготовка звіту до подання керівникові практики.

6.1. Література для вивчення дисципліни

Основна

1. Ржевська-Штефан З.О., Клочек Л.В., Уличний І.Л. Основи психологічних наук. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів ВНЗ// Кіровоград: РВВ КДПУ імені Володимира Винниченка, 2019. 302с.
2. Практикум з психології : психодіагностичні методики для самопізнання / упорядник Періг І.М. – Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. 116с.

Допоміжна

1. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання. К.: ІЗМН МО України, 1998. 204с.
2. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. М.:Просвещение, 1968. 464с.
3. Вікова і педагогічна психологія: Навч. Посіб. / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська та ін. К.: Каравела, 2006. 344с.
4. Вікова психологія / Під ред. Г.С.Костюка. К.: Рад. школа, 1976. 272с
5. Власова О.І. Педагогічна психологія: Навч. посібник. К.: Либідь. 2005.400с.
6. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс [текст] навч. посіб. / Т.В. Дуткевич. К: Центр учбової літератури, 2016.388с.
7. Іонов І.А. Фізіологія вищої нервової діяльності (ВНД): навчальний посібник/ І.А Іонов, Т.Є. Комісова, А.В. Мамотенко, С.О. Шаповалов, Сукач О.М. Теремецька Н.Ф Катеринич О.О. Х.: ФОП Петров В.В., 2017.143с.
8. Максименко С.Д. Загальна психологія. Видання 3-є, перероблене та доповнене. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2010.288с.
9. Максименко С.Д. Розвиток психіки в онтогенезі: [В 2 т.]. К.: Форум,2002.
10. Савчин М.В. Педагогічна психологія: Навч. посібник. К.: Академвидав, 2007. 427с.
11. Савчин М.В., Василенко Л.П. Вікова психологія: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005.360с.
12. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. Вікова психологія. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 384с.
13. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасека О.В. Загальна психологія. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 384с.
14. Сергєєнкова О.П., Столярчук О.А.. Педагогічна психологія. Навч. посіб.К и ї в «Центр учбової літератури», 2012. 168 с.
15. Усе про мотивацію / уклад. А. Г. Дербеньова.Х.:Вид. група «Основа», 2012. 207с.
16. Шибутани Т. Социальная психология: Пер. с англ. Ростов-на-Дону.: Изд-во “Феникс”, 1998. 544с.

6.2. Інформаційні ресурси

1. Булінг у школі: чому українські діти такі жорстокі?
<https://www.bbc.com/ukrainian/features-44425003>
2. Кондратенко Л.О. Психологія первинної шкільної неуспішності: монографія/ Кондратенко Л.О. – Чернігів: Десна Поліграф, 2017. – 488 с.
http://lib.iitta.gov.ua/709374/1/kondratenko_kniga_488str.pdf

3. Перевірте роботу вашого мозку за кілька секунд.http://tsikavapsyhologiya.blogspot.com/2015/01/blog-post_24.html
4. Протидія булінгу<http://lt.multycourse.com.ua/ua/page/22/103>
5. Психологічні причини неуспішності<https://osvita.ua/school/method/psychology/3482/>
6. Розлад дефіциту уваги та гіперактивності: що потрібно знати батькам і вчителям.<https://nus.org.ua/view/rozlad-defitsytu-uvagy-ta-giperaktyvnosti-shho-potribno-znaty-batkam-i-vchytelyam/>
7. Тест онлайн на визначення домінуючої півкулі і стилю навчання<https://psyttests.org/cognitive/solatN-run.html>
8. Чути себе: як боротись з професійним вигоранням у вчителів.<https://nus.org.ua/articles/chuty-sebe-yak-borotys-z-profesijnym-vygorannjam-u-vchyteliv/>
9. Як подолати дитячий негативізм?<https://dnz15pazlik.vn.ua/blog/yak-podolaty-dytyachyy-negatyvizm-slova-yakymy-varto-zaminyty-zvychni-zauvazhennya-v-storonu>
10. Як перевірити, чи готова дитина до школи. <https://nus.org.ua/view/yak-pereviryty-chy-gotova-dytyna-do-shkoly/>

7. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

З метою актуалізації раніше засвоєних студентами знань курсу «Психологія» проводиться **тестовий контроль** з визначених теоретичних питань:

1. Спостереження як метод психологічного дослідження. Загальні вимоги до проведення наукового спостереження. Види психологічного спостереження та способи фіксування даних.
2. Педагогічна взаємодія та моделі педагогічної взаємодії.
3. Психологічні особливості особистісно-орієнтованої педагогічної взаємодії з учнями.
4. Саботажники спілкування.
5. Ненасильницька комунікація в педагогічній взаємодії.

Онлайн версію тестового контролю створено за допомогою Google forms.

Поточний контроль за виконанням завдань практики здійснюється у формі онлайн консультацій та обговорень результатів спостережень по кожному завданню практики.

Підсумковий контроль (залік) здійснюється на основі аналізу звітної документації, участі студентів у обговореннях результатів спостережень протягом практики та результатів тестового контролю.

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Навчальна психолого-педагогічна практика студентів 2 курсу оцінюється методистом з психології за визначеними видами роботи відповідно до розробленої системи балів (див. Табл. 1).

Таблиця 1.

Оцінювання виконання студентами завдання з психології

Види роботи	Максимальна кількість балів
Тестовий контроль	20 балів
Завдання №1. «Спостереження за організацією уваги учнів на уроці»	15 балів
Завдання №2 «Спостереження за словесними впливами учителя на уроці»	15 балів
Завдання №3 «Спостереження за характером педагогічної взаємодії вчителя і учнів»	15 балів
Участь в обговоренні результатів спостереження	15 балів (по 5 балів на кожне завдання)
Укладання звіту з практики	20 балів

Бали за виконання психологічного завдання можуть знижуватися за наступних умов:

- студент під час проходження практики неодноразово проявляв недисциплінованість (не був присутній під час обговорень та консультацій; не виконував вчасно завдання);
- студентом порушувалися етичні норми поведінки;
- студент не надав у встановлені терміни необхідну документацію.

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок

Складання тестового контролю з теоретичних питань оцінюється максимально у 20 балів. Критерії нарахування балів з урахуванням участі студента в аналізі власних помилок тестового контролю.

20-18 балів(А) – Студент підготовлений з усіх теоретичних питань, приймає активну участь в обговоренні, здатен аналізувати власні помилки, творчо та критично мислити. Відповіді студента повні, насичені глибокими та розгорнутими судженнями, мають доказовий, логічний і послідовний характер.

17-15 балів(В) – Студент підготовлений з усіх теоретичних питань, проте припустився під час контролю ряду незначних помилок. Під час їх обговорення приймає активну участь, здатен аналізувати власні помилки. Відповіді мають усвідомлений та розгорнутий характер, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу.

14-12 балів(С) – Студент в цілому підготовлений з усіх теоретичних питань, проте припустився серйозних помилок під час тесту. Приймає достатньо активну участь в обговоренні, здатен аналізувати власні помилки, проте відповіді його дещо неповні або недостатньо розгорнуті. Наявні окремі помилки у послідовності викладення та в аргументації тверджень.

11-9 балів(Д) – Студент підготовлений з не з усіх теоретичних питань, припустився значної кількості помилок під час тесту, приймає епізодичну участь в обговоренні, демонструє поверхневі знання (розуміє суть основних понять теми, проте не здатен

чітко формулювати визначення, аналізувати суть проблем). Відповіді неповні, відсутня чіткість, структурованість.

8-6 балів(E) – Студент підготовлений не з усіх теоретичних питань, припустився великої кількості помилок під час тесту. В обговоренні участі майже не приймає або його висловлювання мають характер загальних фраз. Відповідь неструктурована, непослідовна.

5-1 балів(FX) – Студент підготовлений лише з окремих тем. Набрал дуже мало балів за тестовий контроль. В обговоренні участі не приймає, або оперує лише загальними фразами, називає лише розрізнені факти.

0 балів(F)– Студент не виконав тестовий контроль, не приймає участь в обговоренні.

Практичні завдання (спостереження)– максимально оцінюються в 15 балів (15*3=60 балів)

15-14 балів– Студент виконав завдання у повному обсязі (наявна заповнена карта спостережень та обробка результатів), продемонстрував сформовані навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи повністю відповідають схемі спостережень, зроблені коментарі розкривають зміст спостережуваного прояву. Висновки відповідають виявленим фактам спостереження, аргументовані та розгорнуті.

13-12 балів– Студент виконав завдання у повному обсязі (наявна заповнена карта спостережень та обробка результатів), продемонстрував сформовані навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи повністю відповідають схемі спостережень, зроблені коментарі розкривають зміст спостережуваного прояву. Висновки відповідають виявленим фактам спостереження, аргументовані та розгорнуті. Проте наявні окремі неточності та помилки.

11-10 балів– Студент виконав завдання у повному обсязі, продемонстрував достатньо сформовані навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи майже повністю відповідають схемі спостережень, майже всі зроблені коментарі розкривають зміст спостережуваного прояву. Висновки відповідають виявленим фактам спостереження, проте недостатньо аргументовані та розгорнуті.

9-8 балів– Студент виконав завдання не в повному обсязі (карта спостережень заповнена, проте є окремі прогалини), продемонстрував достатньо сформовані навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи майже повністю відповідають схемі спостережень, проте коментарі не завжди розкривають зміст спостережуваного прояву. Висновки поверхневі, недостатньо аргументовані та розгорнуті.

7-6 балів– Студент виконав завдання не в повному обсязі (карта спостережень заповнена, проте із значними прогалинами), продемонстрував недостатньо сформовані навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи лише частково відповідають схемі спостережень, коментарі не завжди розкривають зміст спостережуваного прояву. Висновки поверхневі або не відповідають виявленим фактам спостереження.

5-4 бали– Студент виконав завдання не в повному обсязі (карта спостережень заповнена, проте із значними прогалинами, обробка результатів фрагментарна або відсутня), продемонстрував недостатньо сформовані навички ведення

формалізованих записів та їх аналізу: записи лише частково відповідають схемі спостережень, коментарі в більшості не розкривають зміст спостережуваного прояву.

3-1 бали– Студент виконав завдання фрагментарно (наявні лише записи в карті спостережень, без подальшої обробки та аналізу), записи майже не відповідають схемі спостережень, коментарі в більшості не розкривають зміст спостережуваного прояву.

0 балів– Студент не виконав завдання або його робота є плагіатом.

Звіт з практики. Оцінюється здатність студента аналізувати результати власної діяльності та усвідомлювати практичне значення результатів практики для майбутньої професійної діяльності– максимально оцінюється в 20 балів.

20-18 балів– Студент здатен аналізувати власну діяльність, визначати свої досягнення та обмеження, усвідомлює над чим слід працювати. Аналіз насичений глибокими та розгорнутими судженнями, має логічний і послідовний характер.

17-15 балів– Студент здатен аналізувати власну діяльність, визначати свої досягнення та обмеження, усвідомлює над чим слід працювати. Аналіз має усвідомлений та розгорнутий характер, проте наявні окремі помилки та неточності у послідовності викладу.

14-12 балів– Студент в цілому здатен аналізувати власну діяльність, визначати свої досягнення та обмеження, усвідомлює над чим слід працювати. Проте його аналіз має недостатньо розгорнутий характер, його обґрунтування містять окремі помилки та неточності.

11-9 балів– Студент не достатньо усвідомлює свої досягнення та обмеження, визначає необхідні напрямки майбутньої роботи, проте не обґрунтовує їх. Аналіз неповний, відсутня чіткість, структурованість.

8-6 балів– Студент здатен робити дуже поверхневий аналіз своїх досягнень та обмежень, лише приблизно визначає напрямки майбутньої роботи. Аналіз неструктурований та непослідовний.

5.1 балів– Аналізуючи свою діяльність, студент оперує лише загальними фразами.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	
82-89	добре	
74-81		
64-73		
60-63	задовільно	
	не зараховано з	

35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Навчальна психолого-педагогічна практика студентів 2 курсу оцінюється методистом з психології за визначеними видами роботи відповідно до розробленої системи балів (див. Табл. 1).

Таблиця 1.

Оцінювання виконання студентами завдання з психології

Види роботи	Максимальна кількість балів
Тестовий контроль	20 балів
Завдання №1. «Спостереження за організацією уваги учнів на уроці»	15 балів
Завдання №2 «Спостереження за словесними впливами учителя на уроці»	15 балів
Завдання №3 «Спостереження за характером педагогічної взаємодії вчителя і учнів»	15 балів
Участь в обговоренні результатів спостереження	15 балів (по 5 балів на кожне завдання)
Укладання звіту з практики	20 балів

Бали за виконання психологічного завдання можуть знижуватися за наступних умов:

- студент під час проходження практики неодноразово проявляв недисциплінованість (не був присутній під час обговорень та консультацій; не виконував вчасно завдання);
- студентом порушувалися етичні норми поведінки;
- студент не надав у встановлені терміни необхідну документацию.

Критерії оцінювання знань, умінь та навичок

Складання тестового контролю з теоретичних питань оцінюється максимально у 20 балів. Критерії нарахування балів з урахуванням участі студента в аналізі власних помилок тестового контролю.

20-18 балів (А) – Студент підготовлений з усіх теоретичних питань, приймає активну участь в обговоренні, здатен аналізувати власні помилки, творчо та критично мислити. Відповіді студента повні, насичені глибокими та розгорнутими судженнями, мають доказовий, логічний і послідовний характер.

17-15 балів(B) – Студент підготовлений з усіх теоретичних питань, проте припустився під час контролю ряду незначних помилок. Під час їх обговорення приймає активну участь, здатен аналізувати власні помилки. Відповіді мають усвідомлений та розгорнутий характер, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу.

14-12 балів(C) – Студент в цілому підготовлений з усіх теоретичних питань, проте припустився серйозних помилок під час тесту. Приймає достатньо активну участь в обговоренні, здатен аналізувати власні помилки, проте відповіді його дещо неповні або недостатньо розгорнуті. Наявні окремі помилки у послідовності викладення та в аргументації тверджень.

11-9 балів(D) – Студент підготовлений з не з усіх теоретичних питань, припустився значної кількості помилок під час тесту, приймає епізодичну участь в обговоренні, демонструє поверхневі знання (розуміє суть основних понять теми, проте не здатен чітко формулювати визначення, аналізувати суть проблем). Відповіді неповні, відсутня чіткість, структурованість.

8-6 балів(E) – Студент підготовлений не з усіх теоретичних питань, припустився великої кількості помилок під час тесту. В обговоренні участі майже не приймає або його висловлювання мають характер загальних фраз. Відповідь неструктурована, непослідовна.

5-1 балів(FX) – Студент підготовлений лише з окремих тем. Набрив дуже мало балів за тестовий контроль. В обговоренні участі не приймає, або оперує лише загальними фразами, називає лише розрізнені факти.

0 балів(F) – Студент не виконав тестовий контроль, не приймає участь в обговоренні.

Практичні завдання (спостереження) – максимально оцінюються в 15 балів ($15 \cdot 3 = 60$ балів)

15-14 балів – Студент виконав завдання у повному обсязі (наявна заповнена карта спостережень та обробка результатів), продемонстрував сформовані навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи повністю відповідають схемі спостережень, зроблені коментарі розкривають зміст спостережуваного прояву. Висновки відповідають виявленим фактам спостереження, аргументовані та розгорнуті.

13-12 балів – Студент виконав завдання у повному обсязі (наявна заповнена карта спостережень та обробка результатів), продемонстрував сформовані навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи повністю відповідають схемі спостережень, зроблені коментарі розкривають зміст спостережуваного прояву. Висновки відповідають виявленим фактам спостереження, аргументовані та розгорнуті. Проте наявні окремі неточності та помилки.

11-10 балів – Студент виконав завдання у повному обсязі, продемонстрував достатньо сформовані навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи майже повністю відповідають схемі спостережень, майже всі зроблені коментарі розкривають зміст спостережуваного прояву. Висновки відповідають виявленим фактам спостереження, проте недостатньо аргументовані та розгорнуті.

9-8 балів – Студент виконав завдання не в повному обсязі (карта спостережень заповнена, проте є окремі прогалини), продемонстрував достатньо сформовані

навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи майже повністю відповідають схемі спостережень, проте коментарі не завжди розкривають зміст спостережуваного прояву. Висновки поверхневі, недостатньо аргументовані та розгорнуті.

7-6 балів– Студент виконав завдання не в повному обсязі (карта спостережень заповнена, проте із значними прогалинами), продемонстрував недостатньо сформовані навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи лише частково відповідають схемі спостережень, коментарі не завжди розкривають зміст спостережуваного прояву. Висновки поверхневі або не відповідають виявленим фактам спостереження.

5-4 бали– Студент виконав завдання не в повному обсязі (карта спостережень заповнена, проте із значними прогалинами, обробка результатів фрагментарна або відсутня), продемонстрував недостатньо сформовані навички ведення формалізованих записів та їх аналізу: записи лише частково відповідають схемі спостережень, коментарі в більшості не розкривають зміст спостережуваного прояву.

3-1 бали– Студент виконав завдання фрагментарно (наявні лише записи в карті спостережень, без подальшої обробки та аналізу), записи майже не відповідають схемі спостережень, коментарі в більшості не розкривають зміст спостережуваного прояву.

0 балів– Студент не виконав завдання або його робота є плагіатом.

Звіт з практики. Оцінюється здатність студента аналізувати результати власної діяльності та усвідомлювати практичне значення результатів практики для майбутньої професійної діяльності– максимально оцінюється в 20 балів.

20-18 балів– Студент здатен аналізувати власну діяльність, визначати свої досягнення та обмеження, усвідомлює над чим слід працювати. Аналіз насичений глибокими та розгорнутими судженнями, має логічний і послідовний характер.

17-15 балів– Студент здатен аналізувати власну діяльність, визначати свої досягнення та обмеження, усвідомлює над чим слід працювати. Аналіз має усвідомлений та розгорнутий характер, проте наявні окремі помилки та неточності у послідовності викладу.

14-12 балів– Студент в цілому здатен аналізувати власну діяльність, визначати свої досягнення та обмеження, усвідомлює над чим слід працювати. Проте його аналіз має недостатньо розгорнутий характер, його обґрунтування містять окремі помилки та неточності.

11-9 балів– Студент не достатньо усвідомлює свої досягнення та обмеження, визначає необхідні напрямки майбутньої роботи, проте не обґрунтовує їх. Аналіз неповний, відсутня чіткість, структурованість.

8-6 балів– Студент здатен робити дуже поверхневий аналіз своїх досягнень та обмежень, лише приблизно визначає напрямки майбутньої роботи. Аналіз неструктурований та непослідовний.

5-1 балів– Аналізуючи свою діяльність, студент оперує лише загальними фразами.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни